

REFERAT PRACY DYPLOMOWEJ

Temat pracy:

*Co widział czajnik? Rozważania o codzienności.
Cykl reportażowej fotografii otworkowej wykonanej czajnikiem.*

Autor: Marta Kołodziejczyk

Promotor: dr hab. Piotr Muschalik

Kategoria: fotografia reportażowa

Słowa kluczowe: fotografia otworkowa, camera obscura, reportaż

1. Cel i podstawowe założenia

Celem niniejszej pracy było stworzenie reportażowego cyklu fotografii w technice otworkowej opowiadającego o codzienności. Zamiast zwykłego aparatu fotograficznego użyty został czajnik przerobiony na kamerę otworkową. Zdjęcia wykonane zostały z perspektywy ww. przedmiotu. Jako rzecz zwyczajna, znajdująca się w każdym domu czajnik wydaje się być obserwatorem tego, co się wokół niego dzieje dlatego miejscami sfotografowanych wydarzeń są kuchnie w różnych domach jako przestrzeń prozaicznych, choć czasem nieco dziwnych wydarzeń.

Zastosowanie techniki otworkowej oraz wybór czajnika jako aparatu uzasadnione zostaje tym, że pozwala to na zachowanie pełnej autentyczności otoczenia, nie ogranicza swobody portretowanych oraz uwypatnia reporterskość sytuacji. Długie czasy naświetlania, konieczne do zastosowania ze względów technicznych, zostały wykorzystane do pokazania relacji między znajdującymi się w kadrze postaciami (lub ich brak), a także dynamiki przestrzeni.

2. Realizacja projektu

W celu zrealizowania projektu zbudowano kamerę otworkową – aparat wykorzystujący zjawisko kamery obscura oraz dobrano odpowiednie parametry aparatu (doświadczalnie, jak i na podstawie wyliczeń matematycznych). Kolejnym krokiem był dobór najlepszego materiału światłoczułego. Po przetestowaniu możliwych rozwiązań i podjęciu decyzji dotyczących rejestracji obrazu oraz wyboru chemii fotograficznej przystąpiono do realizacji naświetleń.

Po przybyciu do wybranej kuchni domownicy proszeni byli o to, by siedli przy stole, tak jak mają to w zwyczaju na co dzień. Czajnik ustawiany był na kuchence lub piecu z obiektywem skierowanym w stronę jadalni. Naświetlenie jednej sceny trwało pomiędzy 20, a 30 minut.

Po zakończeniu naświetlania pierwszego zdjęcia zmieniano materiał światłoczuły i scena rejestrowana była ponownie, wprowadzając modyfikację kąta ustawienia czajnika oraz zmianę czasu otwarcia migawki tak, by zmaksymalizować szansę na otrzymanie pożądanego efektu. Podczas trwania sesji dbano o to, by scena była możliwie wiarygodna i naturalna. Aby osiągnąć wiarygodne rezultaty, każda z wybranych scen rejestrowana była minimum trzykrotnie.

Specyfika długiego czasu naświetlania pozwala na rejestrację ruchu. Dzięki temu udało się uchwycić dynamikę pomieszczenia oraz relację między domownikami. Każdy portretowany został poproszony o to, by wykonywał to, co zazwyczaj. Dzięki temu żaden z zarejestrowanych obrazów nie jest efektem skrupulatnego planowania zdjęcia. Kuchnie oraz jadalnie nie zostały przygotowane, domownicy nie byli stylizowani ani instruowani co do tego, jak się zachowywać.

Sfotografowano ponad 17 różnych kuchni i jadalni naświetlając ponad 78 błon fotograficznych. Sumaryczny czas rejestracji obrazu wyniósł około 33 godzin, ponadto zużyto 13l wywoływacza oraz 4l, gdzie czas reakcji chemicznych przekroczył 10 godzin.

3. Produkt końcowy

Z ponad 17 fotografowanych scen wybrano 10 różnych kuchni i jadalni, które doskonale ukazują różnice w zwyczajach różnych domostw. Począwszy od wystroju, a na zachowaniu domowników oraz relacjach pomiędzy nimi skończywszy, projekt spełnił swoje założenie – udowodnił możliwość przedstawienia charakteru pomieszczenia i jego użytkowników w sposób naturalny, nieoczywisty i unikatowy niosąc ze sobą wartość dokumentalną i badawczą.

Do przedstawienia powstałych fotografii zdecydowano się na formę ukazującą stykówkę negatywu dla podkreślania autentyczności wykonywanego naświetlenia.

Dodatkowo, podczas digitalizacji usunięte zostały z negatywów osiadłe pyłki kurzu (wedle przyjętej zasady estetycznej) aczkolwiek pozostawiono uszkodzenia mechaniczne błony powstałe w wyniku wsadzania i wyciągania materiału światłoczułego do czajnika. Zabieg ten wzmacnia autentyczność procesu.

Na obrazach widzimy rozmyte postaci, czyli bohaterów reportażu. Jest to efekt rozmycia ostrości wywołany długim czasem naświetlania – gdy fotografowany przedmiot zostaje poruszony, oraz gdy osoba uwieczniana nie pozostaje w całkowitym bezruchu. Zabieg ten pokazuje jakie pozycje przyjmowali gospodarze domostw, co daje kompletny obraz ich wzajemnych relacji.

Warto również zwrócić uwagę na rozmycia przedmiotów. Można zauważyć jakie rzeczy były przestawiane lub używane w trakcie trwania naświetlenia. Pozwala to na wywnioskowanie zwyczajów domowników lub ich upodobań. Całokształt zdjęcia jest dokumentacją codzienności fotografowanego domostwa.

